

עין משפט
נר מצוה
עשה א מיי עס טוועט
ל"ח סי יא סעף יג:
ליקוטי רש"י
עבר ופסקו. לעיני
הס עשו מרוצן מעלן
ומן אס מיעטן כשר ואין
ממעטן זיו"ט משום
שנות שדומה למתקן כלי
ומכשירי ואס עבר ומיעטן
פסול כדמפרש טעמא
ואילו דב"ע. רבנן ור'
אלעזר ז"ר זקוק (ע"ט
נהג"ה). י"פ. צננין
אז הוליל וזה עשיה וזה
עשיה. מה זה ולא מן
העשוי אף זה ולא מן
העשוי. ולקמן לג.].

רבינו חננאל

בעינין מעשה אחר אלא
אמרין זה מעשה הוא
חשוב. ודחינן להאי
דחני ר' חייא כגון
שקישר ועשה מעשה
אחר שפסקו בנייהן והא
אחא לאשמעינן מהו
התימא בעינין ענף נוטף
בשעת נתינת פתיל בכנף
הבגד ולכא דהוא מתוח
הוא ואינה ענף נוטף
קמ"ל דלא חיישי. ת"ש
תלאן ולא פיסק ראשי
חוטיין שלהן פסול מאי
לאו פסול לעולם ומשני
רב פסולה עד שיפסיקו
ולוי תני פסולה לעולם
אמר רב מתנה בדידי הוה
עובדא ואמר שמואל
פסולה לעולם. ואע"ג
דהשני רב בהרולי על
הגפן וכו' דשלפינהו
שלופי [ולא מוכרא]
עשיה דידהו ולפיכך
קתני פסולה כו' קי"ל
פסולה לעולם חרד דהא
לוי ושמואל פליגי עליה
דרב והם רבים לגביה
ותוב דהא עלתה ליה
בקישיא. ואתיין
לאוקמי שמעתא דרב
כתנאי. ר"ש בר'
[והוצדק] דאי עבר וליקט
ביו"ט הענפים של הדס
כגון שהיו ענביו מרובין
מעלו אע"פ דמיעטו
היום בפסילתו עומד
דילפיין לולב מסוכה
ת"ק דפסיל כשמואל ולוי
דאמר קציצתן זו היא
עשייתן. ודחינן לא
כ"ע והן ת"ק וחכמים
כולהו סבידיא להו גבי
סוכה בעינין מעשה לשם
סוכה (דמובא) דקי"ל
תעשה ולא מן העשוי
ולא אמרין קציצתן זו
היא עשייתן. אלא בהא
פליגי ת"ק סבר ילפינן
לולב מסוכה. כשם
דלגבי סוכה לא אמרין
קציצתן זו היא עשייתן
כך גבי לולב לא אמרין
לקיטתן זו היא עשייתן
וחכמים סברי הני מילי
סוכה אבל לולב אמרין
לקיטתן זו היא עשייתן.
איבעית אימא בהא
פליגי ת"ק סבר לולב
צריך אגד ואגודתו זו
היא עשייתו (א) וליף
לולב מסוכה וחכ"א
לולב אין צריך אגוד
ולקיטתו זה הוא עשייתו
וכפלוגתא דחני תנאי
חכמים דמכשירי אמ
מיעטו כתיב דחני לולב
בין אגוד בין לא אגוד
כשר. ואוקימנא נמי
דהא דתניא סתמה לולב
מצוה לאוגרו לא אגרו
כשר כרבנן דמכשירי
כשאינו אגוד אבל מצוה
לאוגרו משום זיל אלה
ואגודו ות"ק דחני עבר
ולקיטו פסול כו' יהודה
דחני אגוד כשר שאינו

אגוד פסול וסוגיא כרבנן.
כי בסוכות הושבתו אותם
הקרקע ואין מקבלים טומאה כדכתיב וזו יעלה מן הארץ
טומאה אף סוכה כמו כן בעינין שפיר. אלא לר' עקיבא.
ואינו מקבל טומאה. ואתיין לפרושא מהאי קרא מדכתיב חג
הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה דבר שאינו מקבל
טומאה חגיגה ויהודא ומ"ט דרבי יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אגוד
כתיב התם (ב) ולקחתם אגודת אגוד וכתוב הכא (ג) ולקחתם לכם ביום הראשון
מה להלן באגודה אף כאן נמי באגודה ורבנן לקיחה מלקיחה לא ילפינן
כמאן אזלא הא דתניא לולב מצוה לאוגרו ואם לא אגודו כשר אי ר' יהודה
כי לא אגודו אמאי כשר אי רבנן אמאי מצוה לעולם רבנן היא ומשום
שנאמר (ד) זה אלי ואנוהו (ה) התנאה לפניו במצות: זה הכלל כל דבר
שמקבל טומאה כו': מה"מ אמר ריש לקיש אמר קרא (ו) ואד יעלה מן הארץ
מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאין
מקבל טומאה וגידולו מן הארץ הניחא למ"ד ענני כבוד היו אלא למ"ד סוכות
ממש עשו להם מאי איכא למימר דתניא (ז) כי בסוכות הושבתו את בני
ישראל ענני כבוד היו דברי ר' אליעזר ר"ע אומר סוכות ממש עשו להם (ח) הניחא
לר"א אלא לר"ע מאי איכא למימר כי אתא רב דימי א"ר יוחנן אמר קרא (ט) חג
הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה
וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ

פסולין לעולם:

כולהו אמוראי וכולהו שיטתא כשמואל ולא אמרין קליפתן זו עשייתן וגבי סוכה נריך נענוע:

דשלפינהו שפוי:

קנת קשה דהא מפרש טעמא צרייתא משום תעשה ולא מן העשוי וי"ל אסמכתא צלמא הוה אי נמי הכא מייירי כשנפשת ומעורה צקליפה ואין יכול להחיות לה כי היסוד דפ' העור והרוטב (חולין דף קס"ג:) דלע"ג דחשיז כתלוש מ"מ כיון דלא נקץ לגמרי לא אמרין זו היא עשייה: **דברי ר"ש בן יהוצדק.** תנא היה ואפשר שזה הוא הנזכר בכמה מקומות בש"ס (א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק ואין זה הוא דפרק זה צורר (סנהדרין דף ק"ג.) דקרנאו ריש לקיש רועי צקר ואמר להו ר' יוחנן אי קרינכו רועי לאן מאי עבידנא לנו דלא הוה מהדר ליה הכי אלא מוחה היה על כבוד רבו (ב):

והכא במי"ף א"ב מסוכה קמיפליגי. והא ליפולגו

צעבר וליקטן ולא ליפולגו צליקטן מערב י"ט דעני לאשמעינן אין דיחוי אלא מנות כדאיתא דפרק לולב הגזול (לקמן דף לג.) א"י משום דמע"ט היה יכול לתקן לכתמילה להתיר אגודו ולחזור ולאוגרו אי נמי כדפי' בקונטרס לקמן דנקט פלוגמיהו צ"ט למימר דבתר אגודיה"מ פליגי דהא צ"ט לא אגיד ליה: **לקיחה** לקיחה פ"ק ילפינן. צריט קדושתן (דף ק"ג.) ילפי' קיחה קיחה משדה עפרון אצל הכהן לא ילפינן גזירה שוה דלקיחה:

מקיש סוכה לחגיגה.

מיייתי קרא דחג הסוכות תעשה לך (י) ולעיל (דף ק"ג.) דאסרינן עלי סוכה משום דאיתקש לחגיגה מיייתי קרא דחג הסוכות שבעת ימים לה' (כ): **וגידולו מן הארץ.** צריט צלל מערבין (עירובין דף ק"ז:) גבי מעשר שני דכתיב ונתתה הכסף צבקר וצנאן חשיז צהמה גידולו מן הארץ אצל צפ' השוכר את הפועלים (צ"מ דף פט.) גבי דיט וצפ"ק דקדושין (דף ק"י.) גבי הענקה לא חשיז צהמה גידולי קרקע * דלגבי דבר היולא מן הקרקע ממש כגון דיט וגידולין לאו יולא מן הקרקע היא אלא שהיא גיליה מן הקרקע (ל):

אזכור ר' אלעזר דאמר הא דכתיב כי בסוכות הושבתו אותם הקרקע ואין מקבלים טומאה כדכתיב וזו יעלה מן הארץ טומאה אף סוכה כמו כן בעינין שפיר. אלא לר' עקיבא. דאמר סוכות ממש היו מנא ליה דבר שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה. ואתיין לפרושא מהאי קרא מדכתיב חג הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה דבר שאינו מקבל טומאה חגיגה ויהודא ומ"ט דרבי יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אגוד כתיב התם (ב) ולקחתם אגודת אגוד וכתוב הכא (ג) ולקחתם לכם ביום הראשון מה להלן באגודה אף כאן נמי באגודה ורבנן לקיחה מלקיחה לא ילפינן כמאן אזלא הא דתניא לולב מצוה לאוגרו ואם לא אגודו כשר אי ר' יהודה כי לא אגודו אמאי כשר אי רבנן אמאי מצוה לעולם רבנן היא ומשום שנאמר (ד) זה אלי ואנוהו (ה) התנאה לפניו במצות: זה הכלל כל דבר שמקבל טומאה כו': מה"מ אמר ריש לקיש אמר קרא (ו) ואד יעלה מן הארץ מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאין מקבל טומאה וגידולו מן הארץ הניחא למ"ד ענני כבוד היו אלא למ"ד סוכות ממש עשו להם מאי איכא למימר דתניא (ז) כי בסוכות הושבתו את בני ישראל ענני כבוד היו דברי ר' אליעזר ר"ע אומר סוכות ממש עשו להם (ח) הניחא לר"א אלא לר"ע מאי איכא למימר כי אתא רב דימי א"ר יוחנן אמר קרא (ט) חג הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ

פרק ראשון

בעינין כנף בשעת פתי'. צשעה שפוחלו שחולה צו הפתילים צעין כנף אחד ולא שנים: לעולם. ואפילו מפסקן לשנים לאחר קישור וקשיא לרבי: וסיבך על גבן פסולת. ולי"ג צרייתא אס היה סיבך הרצה מהן או שקלפן: דשלפינהו שפוי. פשתן מן האילן עד שניתקן ומתוך שאין קליפתן ניכרת כל כך שוכצין ראשי פשימתן אצל האילן לא הוה עשיה מעלייא: מה"מ תלאן ואח"כ פסק קשיא א"ב. דמכשר: כתנאי. אי אמרין קליפתן זו היא עשייתן או לא: עבר וליקטן. ענני ההדס דתני לקמן (ד' לג.): אס היו ענני מרוצין מעליו פסול דהוה ליה מנומר ולא הדור הוא ואס מיעטו כשר ואין ממעטין צ"ט דמתקן מנא להכשיר את הפסול וקתני צרייתא עבר על דברי חכמים שאמרו אין ממעטין צ"ט ולקטן צ"ט פסול: פירושה. רבנן דצי מדרשא דצעו למישמע מינה דצנלקיטתן זו היא גמר עשייתן פליגי: דכדפי' ע"מא. תרוייהו הנך תנאי סבירא להו: א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד ושייכא זה עשייה: וילפינן א"ב מסוכה. צננין אכ מה מלינו צסוכה שיש צה מעשה והקפידה תורה על העשוי צפסול אף לולב כן: לא ילפינן א"ב מסוכה. לפסול צה את העשוי: ואיבעית אימא. אס הוה סבירא להו לתרוייהו לולב נריך אגד ושייכא ציה עשיה דכולי עלמא (ב) דילפינן לולב מסוכה למיפסל ולקיטתן לאו זו היא עשייתן: ר"ש סבר א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינים ושייכא ציה עשייה ועל כרחך מצעוד יוס אגדו עס ענני וכי לוקטו צ"ט הוה ליה מן העשוי: לא ילפינן. לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה מעלמו (א) אלא א"כ למדו מרצו ורצו מרצו עד משה רבינו ושמואל (ב) מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו: ואנוהו התנאה לפניו במצות. סוכה נאה לולב נאה צליית נאה: ואד יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים ילפינן שהיו זכר לענני כבוד הוה כדכתיב כי צסוכות הושבתו ומתרגמינן ארי צמטלות ענני: אין מקב"ל שוומאה. דלא נאמרה טומאה אלא צכלים ואוכלין ומשקין ואלס וזה אינו אחד מאלה: ענני כבוד היו. סוכות שאמר הכתוב שהושבם צמדר: סוכות ממש. מפני החמה צשעת תנייתן היו עושים סוכות: מאי איכא צמימר. מי יאמר לנו שלא היו מסוכות צכלים וצגדים ועורות: כי חגיגה. כל צהמה לרבי יוחנן גדולי קרקע הן שמן הקרקע גדילים ונימוצין * אצל דגים ומלט וכמהין ופטריות לאו גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן להו לצהמות גידולי קרקע דאמר קרא (דברים ד') ונתתה הכסף צכל אשר תאזה נפשך וגו' מה הפרט מפורט פרי מפרי וגידולי קרקע וכו'. ומינה כיון דלא קמה מילתייהו (ד' דרבי יוחנן דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה צעלי חיים וכו' וילפינן טעמא מגרנך

ומתוך שאין קליפתן ניכרת כל כך שוכצין ראשי פשימתן אצל האילן לא הוה עשיה מעלייא: מה"מ תלאן ואח"כ פסק קשיא א"ב. דמכשר: כתנאי. אי אמרין קליפתן זו היא עשייתן או לא: עבר וליקטן. ענני ההדס דתני לקמן (ד' לג.): אס היו ענני מרוצין מעליו פסול דהוה ליה מנומר ולא הדור הוא ואס מיעטו כשר ואין ממעטין צ"ט דמתקן מנא להכשיר את הפסול וקתני צרייתא עבר על דברי חכמים שאמרו אין ממעטין צ"ט ולקטן צ"ט פסול: פירושה. רבנן דצי מדרשא דצעו למישמע מינה דצנלקיטתן זו היא גמר עשייתן פליגי: דכדפי' ע"מא. תרוייהו הנך תנאי סבירא להו: א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד ושייכא זה עשייה: וילפינן א"ב מסוכה. צננין אכ מה מלינו צסוכה שיש צה מעשה והקפידה תורה על העשוי צפסול אף לולב כן: לא ילפינן א"ב מסוכה. לפסול צה את העשוי: ואיבעית אימא. אס הוה סבירא להו לתרוייהו לולב נריך אגד ושייכא ציה עשיה דכולי עלמא (ב) דילפינן לולב מסוכה למיפסל ולקיטתן לאו זו היא עשייתן: ר"ש סבר א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינים ושייכא ציה עשייה ועל כרחך מצעוד יוס אגדו עס ענני וכי לוקטו צ"ט הוה ליה מן העשוי: לא ילפינן. לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה מעלמו (א) אלא א"כ למדו מרצו ורצו מרצו עד משה רבינו ושמואל (ב) מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו: ואנוהו התנאה לפניו במצות. סוכה נאה לולב נאה צליית נאה: ואד יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים ילפינן שהיו זכר לענני כבוד הוה כדכתיב כי צסוכות הושבתו ומתרגמינן ארי צמטלות ענני: אין מקב"ל שוומאה. דלא נאמרה טומאה אלא צכלים ואוכלין ומשקין ואלס וזה אינו אחד מאלה: ענני כבוד היו. סוכות שאמר הכתוב שהושבם צמדר: סוכות ממש. מפני החמה צשעת תנייתן היו עושים סוכות: מאי איכא צמימר. מי יאמר לנו שלא היו מסוכות צכלים וצגדים ועורות: כי חגיגה. כל צהמה לרבי יוחנן גדולי קרקע הן שמן הקרקע גדילים ונימוצין * אצל דגים ומלט וכמהין ופטריות לאו גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן להו לצהמות גידולי קרקע דאמר קרא (דברים ד') ונתתה הכסף צכל אשר תאזה נפשך וגו' מה הפרט מפורט פרי מפרי וגידולי קרקע וכו'. ומינה כיון דלא קמה מילתייהו (ד' דרבי יוחנן דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה צעלי חיים וכו' וילפינן טעמא מגרנך

ומתוך שאין קליפתן ניכרת כל כך שוכצין ראשי פשימתן אצל האילן

לא הוה עשיה מעלייא: מה"מ תלאן ואח"כ פסק קשיא א"ב. דמכשר: כתנאי. אי אמרין קליפתן זו היא עשייתן או לא: עבר וליקטן. ענני ההדס דתני לקמן (ד' לג.): אס היו ענני מרוצין מעליו פסול דהוה ליה מנומר ולא הדור הוא ואס מיעטו כשר ואין ממעטין צ"ט דמתקן מנא להכשיר את הפסול וקתני צרייתא עבר על דברי חכמים שאמרו אין ממעטין צ"ט ולקטן צ"ט פסול: פירושה. רבנן דצי מדרשא דצעו למישמע מינה דצנלקיטתן זו היא גמר עשייתן פליגי: דכדפי' ע"מא. תרוייהו הנך תנאי סבירא להו: א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד ושייכא זה עשייה: וילפינן א"ב מסוכה. צננין אכ מה מלינו צסוכה שיש צה מעשה והקפידה תורה על העשוי צפסול אף לולב כן: לא ילפינן א"ב מסוכה. לפסול צה את העשוי: ואיבעית אימא. אס הוה סבירא להו לתרוייהו לולב נריך אגד ושייכא ציה עשיה דכולי עלמא (ב) דילפינן לולב מסוכה למיפסל ולקיטתן לאו זו היא עשייתן: ר"ש סבר א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינים ושייכא ציה עשייה ועל כרחך מצעוד יוס אגדו עס ענני וכי לוקטו צ"ט הוה ליה מן העשוי: לא ילפינן. לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה מעלמו (א) אלא א"כ למדו מרצו ורצו מרצו עד משה רבינו ושמואל (ב) מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו: ואנוהו התנאה לפניו במצות. סוכה נאה לולב נאה צליית נאה: ואד יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים ילפינן שהיו זכר לענני כבוד הוה כדכתיב כי צסוכות הושבתו ומתרגמינן ארי צמטלות ענני: אין מקב"ל שוומאה. דלא נאמרה טומאה אלא צכלים ואוכלין ומשקין ואלס וזה אינו אחד מאלה: ענני כבוד היו. סוכות שאמר הכתוב שהושבם צמדר: סוכות ממש. מפני החמה צשעת תנייתן היו עושים סוכות: מאי איכא צמימר. מי יאמר לנו שלא היו מסוכות צכלים וצגדים ועורות: כי חגיגה. כל צהמה לרבי יוחנן גדולי קרקע הן שמן הקרקע גדילים ונימוצין * אצל דגים ומלט וכמהין ופטריות לאו גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן להו לצהמות גידולי קרקע דאמר קרא (דברים ד') ונתתה הכסף צכל אשר תאזה נפשך וגו' מה הפרט מפורט פרי מפרי וגידולי קרקע וכו'. ומינה כיון דלא קמה מילתייהו (ד' דרבי יוחנן דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה צעלי חיים וכו' וילפינן טעמא מגרנך

ומתוך שאין קליפתן ניכרת כל כך שוכצין ראשי פשימתן אצל האילן

לא הוה עשיה מעלייא: מה"מ תלאן ואח"כ פסק קשיא א"ב. דמכשר: כתנאי. אי אמרין קליפתן זו היא עשייתן או לא: עבר וליקטן. ענני ההדס דתני לקמן (ד' לג.): אס היו ענני מרוצין מעליו פסול דהוה ליה מנומר ולא הדור הוא ואס מיעטו כשר ואין ממעטין צ"ט דמתקן מנא להכשיר את הפסול וקתני צרייתא עבר על דברי חכמים שאמרו אין ממעטין צ"ט ולקטן צ"ט פסול: פירושה. רבנן דצי מדרשא דצעו למישמע מינה דצנלקיטתן זו היא גמר עשייתן פליגי: דכדפי' ע"מא. תרוייהו הנך תנאי סבירא להו: א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינין כאחד ושייכא זה עשייה: וילפינן א"ב מסוכה. צננין אכ מה מלינו צסוכה שיש צה מעשה והקפידה תורה על העשוי צפסול אף לולב כן: לא ילפינן א"ב מסוכה. לפסול צה את העשוי: ואיבעית אימא. אס הוה סבירא להו לתרוייהו לולב נריך אגד ושייכא ציה עשיה דכולי עלמא (ב) דילפינן לולב מסוכה למיפסל ולקיטתן לאו זו היא עשייתן: ר"ש סבר א"ב צריך אגד. לאגוד שלשה המינים ושייכא ציה עשייה ועל כרחך מצעוד יוס אגדו עס ענני וכי לוקטו צ"ט הוה ליה מן העשוי: לא ילפינן. לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה מעלמו (א) אלא א"כ למדו מרצו ורצו מרצו עד משה רבינו ושמואל (ב) מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו: ואנוהו התנאה לפניו במצות. סוכה נאה לולב נאה צליית נאה: ואד יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים ילפינן שהיו זכר לענני כבוד הוה כדכתיב כי צסוכות הושבתו ומתרגמינן ארי צמטלות ענני: אין מקב"ל שוומאה. דלא נאמרה טומאה אלא צכלים ואוכלין ומשקין ואלס וזה אינו אחד מאלה: ענני כבוד היו. סוכות שאמר הכתוב שהושבם צמדר: סוכות ממש. מפני החמה צשעת תנייתן היו עושים סוכות: מאי איכא צמימר. מי יאמר לנו שלא היו מסוכות צכלים וצגדים ועורות: כי חגיגה. כל צהמה לרבי יוחנן גדולי קרקע הן שמן הקרקע גדילים ונימוצין * אצל דגים ומלט וכמהין ופטריות לאו גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן להו לצהמות גידולי קרקע דאמר קרא (דברים ד') ונתתה הכסף צכל אשר תאזה נפשך וגו' מה הפרט מפורט פרי מפרי וגידולי קרקע וכו'. ומינה כיון דלא קמה מילתייהו (ד' דרבי יוחנן דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה צעלי חיים וכו' וילפינן טעמא מגרנך

אזכור ר' אלעזר דאמר הא דכתיב כי בסוכות הושבתו אותם הקרקע ואין מקבלים טומאה כדכתיב וזו יעלה מן הארץ טומאה אף סוכה כמו כן בעינין שפיר. אלא לר' עקיבא. דאמר סוכות ממש היו מנא ליה דבר שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה. ואתיין לפרושא מהאי קרא מדכתיב חג הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה דבר שאינו מקבל טומאה חגיגה ויהודא ומ"ט דרבי יהודה יליף לקיחה לקיחה מאגודת אגוד כתיב התם (ב) ולקחתם אגודת אגוד וכתוב הכא (ג) ולקחתם לכם ביום הראשון מה להלן באגודה אף כאן נמי באגודה ורבנן לקיחה מלקיחה לא ילפינן כמאן אזלא הא דתניא לולב מצוה לאוגרו ואם לא אגודו כשר אי ר' יהודה כי לא אגודו אמאי כשר אי רבנן אמאי מצוה לעולם רבנן היא ומשום שנאמר (ד) זה אלי ואנוהו (ה) התנאה לפניו במצות: זה הכלל כל דבר שמקבל טומאה כו': מה"מ אמר ריש לקיש אמר קרא (ו) ואד יעלה מן הארץ מה אד דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאין מקבל טומאה וגידולו מן הארץ הניחא למ"ד ענני כבוד היו אלא למ"ד סוכות ממש עשו להם מאי איכא למימר דתניא (ז) כי בסוכות הושבתו את בני ישראל ענני כבוד היו דברי ר' אליעזר ר"ע אומר סוכות ממש עשו להם (ח) הניחא לר"א אלא לר"ע מאי איכא למימר כי אתא רב דימי א"ר יוחנן אמר קרא (ט) חג הסוכות תעשה לך מקיש סוכה לחגיגה מה חגיגה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ אף סוכה דבר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ

מסורת הש"ס

עם הוספות
(א) [לקמן יב טו. לג.].
(ב) [לקמן דף לג. ע"ט].
(ג) [לקמן דף לו. וט"ז].
(ד) עיין תוס' מנחות מ:
(ה) [לקמן
(ו) [מנחות כו. ו].
(ז) [תוס' לקמן יג. ד"ה
(ח) [מנחות מו. ו].
(ט) [מנחות מו. ו].
(י) [מנחות מו. ו].
(יא) [מנחות מו. ו].
(יב) [מנחות מו. ו].
(יג) [מנחות מו. ו].
(יד) [מנחות מו. ו].
(טו) [מנחות מו. ו].
(טז) [מנחות מו. ו].
(יז) [מנחות מו. ו].
(יח) [מנחות מו. ו].
(יט) [מנחות מו. ו].
(כ) [מנחות מו. ו].
(כא) [מנחות מו. ו].
(כב) [מנחות מו. ו].
(כג) [מנחות מו. ו].
(כד) [מנחות מו. ו].
(כה) [מנחות מו. ו].
(כו) [מנחות מו. ו].
(כז) [מנחות מו. ו].
(כח) [מנחות מו. ו].
(כט) [מנחות מו. ו].
(ל) [מנחות מו. ו].

הגהות הב"ח

(א) גמ' לוי ושמואל
אמר [ל] פסולין לעולם וכן
אמר: (ב) רש"י ד"ה
ואיבעית אימא וכו' דכ"ע
ילפי לולב:

גליון הש"ס

[מכתיב רש"י ד"ה כי
הגיגה וכו' אבל דגים
וכו' וכו' וכו' קרקע
נינהו. ע' צריט פ"ג
דצלה כפיטש"י דשס:
תוס' ד"ה וגיגה וכו'
דלגבי דבר היוצא מן
הקרקע ממש כגון
דיש וגיגה וכו'. ע'
שבת דף עג ע"ב צמט'
ד"ה מפלך וכו']:

תורה אור השלם

א) חג הסוכות תעשה לך
שבועת ימים
ב) ויקחתם אגודת אגוד
ויקחתם פדס אשר
בפסח והגעתם אל
המשקף ואל שתי
הקצוות מן הדם אשר
בפסח ואתם לא תצאו
איש מפתח ביתו עד
פקד: [שמות יב. כב]
ג) ויקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
ופת תמרים וענף עץ
עבת [וערבי גחל
ושמחתם לפני ה'
אלהיכם שבועת ימים:
[ויקרא כג. כ]
ד) ואד יעלה מן הארץ
והשקה את כל פני
הארץ: [בראשית ב. ו]
ו) למען תעו דרתיכם
פי בפסות הושבתו את
פני ישראל בהוציא
אותם מארץ מצרים
אני ה' אלהיכם:
[ויקרא כג. כג]

א) ר"ה יג., ג. עין תוס' ובחיים לו: ד"ה אלא, ג) לקמן טו., ד) לעיל יא: וש"ס, ה) [שס].

גליון הש"ס

גמ' ואימא יין קרוש עי' יומא דף ע"ג מוס' ד"ה גמר שכר נסא"ד: שם חבילי קש. עין מ"ל פרק י"ד הלכה ד מהל' טומאה נרעם: רש"י ד"ה צאו הדר פסוק הוא בספר עזרא. פסוק זה נממ' וכן נרש"י נמוט דברים ל' כ"ו ודוגמתו מליני בעזרא וממן להם והוא נממיה ע וכן צילה דף טו ע"ג נרש"י ד"ה אכלו משמנים וכן לשון הש"ס לקמן דף לו ע"א וכן בעזרא אומר לאו הדר והו ע"פ דברי חז"ל סנהדרין דף נג ע"ג מכדי כל מיני דעורא נממיה פן תכליה אמריהו:

תורה אור השלם

א) חג הפסח תעשה לך שבועת ימים באספך מגרנד ומיקבך: (דברים מז. יג)

ב) ואשר ועבירי קול פבב עריהם ובירושלם לאמר צאו הדר והביאו עלי ית ועלי עין שמן ועלי הדר ועלי תמרים ועלי עץ עבת לעשת סבת פבבוב: (נחמיה ח. יב)

הגהות וצינונים

א) שעושה (דפו"ר ועין רש"י): [כ יש שהגיהו ונמלך (ר"ש דעסוי) ומראה כהן הגיה דאם נמלך ועי' ערוך לגר: ג] צ"ל וקנקנה (וכ"ה בירושלמי): [ד צ"ל וקנקנה (כ"ה במדרש): ה] במדרש איתא ענניך:

לעזי רש"י

שו"ת ר"ש. פיכוש זכדין, מין קנים (כש"י שבת דף קג ע"א ד"ה זכדין).

סוכה

פסולת גורן. קשין: פסולת יקב. זמורות ואשכולות ריקנים: גורן עצמו ויקב עצמו. הקשין עם התצואה ואשכולות עם העננים דהוה ליה דצר המקבל טומאה האוכל: יקב כתיב. דמשמע לאחר שנעשה יין: קרוש. קפוי: הא מילתא הוה בידן. עד השתא היינו ספורין

לידע טעם משנתנו מן המקרא הזה דצפסולת הכתוב מדצר לאי אפשר לסכך ציין: ואתא רבי ירמיה. שהזכיר לנו יין קרוש הצא משניר: ושדא ביה נרגא. קללה צגרון כלומר השיב תשובה נילחם: רב אשי אמר. שפיר משמע פסולת מקרא דכתיב צאספך מגרנד משמע שאתה אוספו ונוטלו מן הגורן וגורן הוא האוכל ומנה שאתה אוסף וצורר מתוכו הוא הפסולת: צאו הדר. פסוק הוא צספר עזרא לעשות סוכות ולא הזכיר כאן אלא דצר שאינו מקבל טומאה וגידולו מן הארץ: היינו עלי הדרם היינו עין עבות. מנה זה ומנה זה להזכיר שניהם צמקרא הלא אחד הם דהדסם הוא עץ עבות על שם שהעלין מורכבין זה על זה כמין עבותות ושרשרות: הדרם שופה. שאינו כשר ללוכל לפי שאין עבותו עשויה זרדין. מין קנים הם שעושין [זרדין טוייל"ש צלע"ז ואוגדין אותם וצטודין לחין צהמה אוכלתן ולכי יצשי עומדים להיסק: אין מסכבין בהן. כשהן קשורין וצגמרה מפרש טעמא: ובז"ן. הפסולין ששנינו צסכך: כשרין דדפנות. דכל סוכה הכתוב סכך משמע דדופן לא איקרי סוכה ודנפקא לן (לעיל ד' ו): דפנות מצסכת צסכת צסכות מייחורה דקראי ילפינן ולא ממשמעותה הלכך סוכות תעשה צאספך מגרנד אסככה הוא דקאי:

גמ' שמעית מר' יוחנן תרתי. פי' טעם שני דברים האמורים צמשתנו שמעתי ממנו: חדא הא. דחצילין מ"ט לא מסככי זהו וחדא הא דמתן צמתיתין החוטט צגדיש לעשות לו סוכה נוטל מן העומרים למטה קמוך לארץ ונכנס לתוכו ועושה חלל כשיעור סוכה וסכך עשוי ועומד מאליו אינו סוכה ופירש לי ר' יוחנן

טעמיה צחדא מינייהו אמר טעמא משום גורת אורר דמלאורייתא כשרה הוא ורצנן הוא דגזור שאם אתה אומר כן אין אדם עושה סוכה אלא הולך ואוכל וישן צאוררו צמקוס שלא נשתמש שם כל ימות השנה והוא עשוי ועומד ולא לשם סכך של כל דנהוי שם סוכה עליה ואפילו שם סוכה שאינה של חג אלא כצית בעלמא וצחדא מינייהו פירש טעמא דפסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי: ולא ידענא די מינייהו. פירש לי ר' יוחנן משום גורת אורר ודי מינייהו משום תעשה ולא מן העשוי: נחוי אנן. ושעמה ממה דאמר ר' יוחנן צדוכתא אחריית: פעמים שאדם בא מן השדה. כל ימות החמה: ומניחה ע"ג סוכה. שיש לו כל ימות השנה למקנהו ומניח החצילין שם לייצשן ולא לסכך וכשמגיע החג נמלך עליהם לסכך: והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי. צפסול וזה שנסכך שם שלא לשם סכך אפילו ללל אלא לייצש אין שם סוכה חל עליו והלכך גזור רצנן שלא יסככו צחצילין אפילו הוא מנילן עליה לשם סוכת החג גזירה משום חצילין דכל השנה דאיכא פסול דלאורייתא אלמא טעמא דמתיתין דהכא משום גורת אורר היא ומדרצנן. כל דצר שאדם מקצה ומכניס לקיום קרי אורר וחצילין שאדם מכניס כל ימות הקץ לימות חורף קרי אורר: ומדדהא משום גורת אוצר. שמע מינה הך דחוטט צגדיש פסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי היא דהא שמעיה ר' יעקב לר' יוחנן צחדא מינייהו פסולה דלאורייתא: ורבי יעקב. דלא ידע לפרושי הי מינייהו פסולה דלאורייתא והי מדרצנן: הך דרבי חייא. דמפרש צהדיא לא הוה שמיע ליה: אמר רב אשי. מקשי אדרבי יעקב: אטו. תרוייהו טעמי מי ליכא למימרינהו צשתי המשניות: חבילי קש משום גזירת אוצר איכא. מדרצנן: משום תעשה ולא מן העשוי. דלאורייתא ליכא צמתיהה מי לא משתמע נמי מתניתין דצאוחם שניתנו שם כל ימות החמה קאמר דלא [נמלך עליהם לסכך דהויא לה היא גופה פסולה דלאורייתא ומאיכא שמע ר' יוחנן דמתניתין דהכא לאו מלאורייתא קאמר: וחוטט בגדיש נמי משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גזירת אוצר ליכא. מי לא מלינן למימר נמי דאפילו סתם הכל כלפי מעלה ונענע עומדין שעל הסכך וחזר והניחן לשם סוכה קא פסיל ליה מתניתין מדרצנן משום גזירת אורר דזימנין דלא מנענע ונעשיין מאיליהן כדאמרת גצי חצילים דפסלת להו אפילו מניחן שם לשם סכך מדרצנן משום גזירה דכל ימות השנה לאורר ומאיכא דייק רבי יוחנן הניך טעמי דמוקי להך מלאורייתא והך מדרצנן: אמר ר' יוחנן. מתניתין גופייהו דייקי כותלתי מתניתין דהכא קתני אין

פרק ראשון

סוכה

יב.

אי מה חגיגה בעלי חיים. לעיל (דף ט.) גצי הא דילפינן איסור הנאה לא שייך לאקשווי הכי:

בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר. רבי יוחנן לא יליף מענני כצוד מפרש צירושלמי דין כדעמיה ודין כדעמיה רבי

יוחנן אמר עננים למעלה היו כלומר מן השמים הן צאין ואין זה גידולו מן הארץ דקתני מתניתין ור"ל אמר למטה היו ר' יוחנן מדמי להו כחדם המשלח לחצרו חצית וקנקנים [א] ורש לקיש מדמי ליה כמותן דאמר לחצירה שלא קופתך וסכך לך חטין והכי נמי איתא צצראשית רצה (פרשה יג.) ר' יוחנן אמר אין עננים אלא מלמעלה שנאמר וארו עמ ענני שמיא ריש לקיש אמר אין עננים אלא מלמטה שנאמר מעלה נשיאים מקצה הארץ על דעמיה דרבי יוחנן לאחד שכיב את חצירו חצית של יין וקנקנים [ז] על דעמיה דר"ל לאחד שאמר לחצירו תן לי סאה חטין אמר לו הצא לי קופתך וצא מדוד כך אמר הקציה לארץ חייתי ענני [ח] וקביל מיטרא:

אמר רבי יורא הא מילתא הוה וכו' ואתא רבי ירמיה שדא ביה נרגא. משמע דרבי זירא לא מוקי ליה לקרא צפסולת גורן ומימנה דצ"ק דר"ה (דף יג.) דריש חג האסיף מאי אסיף קריזי ופריך רבי חנינא מי מליח אמרת מאי אסיף קריזי והכתיב מגרנד ומיקבך צפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר אמר ר' זירא הא מילתא הוה צדן ואתא רבי חנינא ושדא ציה נרגא אלמא מודה ר' זירא דצפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר וי"ל דהכא נמי מודה צה רבי זירא ולא קאמר אלא דלא ידע לשניי קושיא דר' ירמיה: חבילי ורדין.

מפרש צירושלמי דאין חצילה פחותה מעשרים וחמשה קנים: אין

הך דרבי חייא בר אבא לא שמיע ליה אמר רב אשי אטו חבילי קש וחבילי עצים משום גורת אוצר איכא משום תעשה ולא מן העשוי ליכא והחוטט בגדיש משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גורת אוצר ליכא ור' יוחנן אמר לך הכא דקתני אין מסכבין בהן לכתחלה הוא

דאין

טעמיה צחדא מינייהו אמר טעמא משום גורת אורר דמלאורייתא כשרה הוא ורצנן הוא דגזור שאם אתה אומר כן אין אדם עושה סוכה אלא הולך ואוכל וישן צאוררו צמקוס שלא נשתמש שם כל ימות השנה והוא עשוי ועומד ולא לשם סכך של כל דנהוי שם סוכה עליה ואפילו שם סוכה שאינה של חג אלא כצית בעלמא וצחדא מינייהו פירש טעמא דפסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי: ולא ידענא די מינייהו. פירש לי ר' יוחנן משום גורת אורר ודי מינייהו משום תעשה ולא מן העשוי: נחוי אנן. ושעמה ממה דאמר ר' יוחנן צדוכתא אחריית: פעמים שאדם בא מן השדה. כל ימות החמה: ומניחה ע"ג סוכה. שיש לו כל ימות השנה למקנהו ומניח החצילין שם לייצשן ולא לסכך וכשמגיע החג נמלך עליהם לסכך: והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי. צפסול וזה שנסכך שם שלא לשם סכך אפילו ללל אלא לייצש אין שם סוכה חל עליו והלכך גזור רצנן שלא יסככו צחצילין אפילו הוא מנילן עליה לשם סוכת החג גזירה משום חצילין דכל השנה דאיכא פסול דלאורייתא אלמא טעמא דמתיתין דהכא משום גורת אורר היא ומדרצנן. כל דצר שאדם מקצה ומכניס לקיום קרי אורר וחצילין שאדם מכניס כל ימות הקץ לימות חורף קרי אורר: ומדדהא משום גורת אוצר. שמע מינה הך דחוטט צגדיש פסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי היא דהא שמעיה ר' יעקב לר' יוחנן צחדא מינייהו פסולה דלאורייתא: ורבי יעקב. דלא ידע לפרושי הי מינייהו פסולה דלאורייתא והי מדרצנן: הך דרבי חייא. דמפרש צהדיא לא הוה שמיע ליה: אמר רב אשי. מקשי אדרבי יעקב: אטו. תרוייהו טעמי מי ליכא למימרינהו צשתי המשניות: חבילי קש משום גזירת אוצר איכא. מדרצנן: משום תעשה ולא מן העשוי. דלאורייתא ליכא צמתיהה מי לא משתמע נמי מתניתין דצאוחם שניתנו שם כל ימות החמה קאמר דלא [נמלך עליהם לסכך דהויא לה היא גופה פסולה דלאורייתא ומאיכא שמע ר' יוחנן דמתניתין דהכא לאו מלאורייתא קאמר: וחוטט בגדיש נמי משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גזירת אוצר ליכא. מי לא מלינן למימר נמי דאפילו סתם הכל כלפי מעלה ונענע עומדין שעל הסכך וחזר והניחן לשם סוכה קא פסיל ליה מתניתין מדרצנן משום גזירת אורר דזימנין דלא מנענע ונעשיין מאיליהן כדאמרת גצי חצילים דפסלת להו אפילו מניחן שם לשם סכך מדרצנן משום גזירה דכל ימות השנה לאורר ומאיכא דייק רבי יוחנן הניך טעמי דמוקי להך מלאורייתא והך מדרצנן: אמר ר' יוחנן. מתניתין גופייהו דייקי כותלתי מתניתין דהכא קתני אין

השק שלמה על ר"ח

א) נראה דל"ל וגורו שלא לסכך צחצילת שהימא היוס אטו חצילות שהי' אכלו מכבר ומנומת וכו'.

עין מושפמ

נר מצוה עין מושפמ נר מצוה

רבינו הננאל

בהמה שחוגג בה ואיתקש סוכה לחגיגה מה בהמה גידולי קרקע ואינה מקבלת טומאה אף סוכה כמותה. ונדחית [ואתי] למפשטה מדכתיב באספך מגרנד ומיקבך בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר ונדחית גם זו ודקדק רב אשי מדכתיב מגרנד ש"מ מגורן ולא גורן עצמו וכן מיקב ולא יקב עצמו למעוטי יין קרוש וכו"צא בו ונמצא קשיא דרבי ירמיה דחזיה ועמד לדברי ר' עקיבא בפסולת גורן ויקב. רב חסדא [אמר] מהכא צאו הדר והביאו עלי ית ועלי עין [שממן] ועלי הדר ועלי תמרים ועלי עין עבות לעשות [וסוכות] ככתוב כהני מה הני גידולי קרקע ולא מקבלי טומאה אף כל כוותיה ואסיקנא הדר הוא עין עבות מאי היא עבות ללולב שאר מיני הדרם חנינא מי מליח אמרת מאי אסיף קריזי והכתיב מגרנד ומיקבך צפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר אמר ר' זירא הא מילתא הוה צדן ואתא רבי חנינא ושדא ציה נרגא אלמא מודה ר' זירא דצפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר וי"ל דהכא נמי מודה צה רבי זירא ולא קאמר אלא דלא ידע לשניי קושיא דר' ירמיה: חבילי ורדין.

מפרש צירושלמי דאין חצילה פחותה מעשרים וחמשה קנים: אין

הך דרבי חייא בר אבא לא שמיע ליה אמר רב אשי אטו חבילי קש וחבילי עצים משום גורת אוצר איכא משום תעשה ולא מן העשוי ליכא והחוטט בגדיש משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גורת אוצר ליכא ור' יוחנן אמר לך הכא דקתני אין מסכבין בהן לכתחלה הוא

דאין

טעמיה צחדא מינייהו אמר טעמא משום גורת אורר דמלאורייתא כשרה הוא ורצנן הוא דגזור שאם אתה אומר כן אין אדם עושה סוכה אלא הולך ואוכל וישן צאוררו צמקוס שלא נשתמש שם כל ימות השנה והוא עשוי ועומד ולא לשם סכך של כל דנהוי שם סוכה עליה ואפילו שם סוכה שאינה של חג אלא כצית בעלמא וצחדא מינייהו פירש טעמא דפסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי: ולא ידענא די מינייהו. פירש לי ר' יוחנן משום גורת אורר ודי מינייהו משום תעשה ולא מן העשוי: נחוי אנן. ושעמה ממה דאמר ר' יוחנן צדוכתא אחריית: פעמים שאדם בא מן השדה. כל ימות החמה: ומניחה ע"ג סוכה. שיש לו כל ימות השנה למקנהו ומניח החצילין שם לייצשן ולא לסכך וכשמגיע החג נמלך עליהם לסכך: והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי. צפסול וזה שנסכך שם שלא לשם סכך אפילו ללל אלא לייצש אין שם סוכה חל עליו והלכך גזור רצנן שלא יסככו צחצילין אפילו הוא מנילן עליה לשם סוכת החג גזירה משום חצילין דכל השנה דאיכא פסול דלאורייתא אלמא טעמא דמתיתין דהכא משום גורת אורר היא ומדרצנן. כל דצר שאדם מקצה ומכניס לקיום קרי אורר וחצילין שאדם מכניס כל ימות הקץ לימות חורף קרי אורר: ומדדהא משום גורת אוצר. שמע מינה הך דחוטט צגדיש פסולה מלאורייתא משום תעשה ולא מן העשוי היא דהא שמעיה ר' יעקב לר' יוחנן צחדא מינייהו פסולה דלאורייתא: ורבי יעקב. דלא ידע לפרושי הי מינייהו פסולה דלאורייתא והי מדרצנן: הך דרבי חייא. דמפרש צהדיא לא הוה שמיע ליה: אמר רב אשי. מקשי אדרבי יעקב: אטו. תרוייהו טעמי מי ליכא למימרינהו צשתי המשניות: חבילי קש משום גזירת אוצר איכא. מדרצנן: משום תעשה ולא מן העשוי. דלאורייתא ליכא צמתיהה מי לא משתמע נמי מתניתין דצאוחם שניתנו שם כל ימות החמה קאמר דלא [נמלך עליהם לסכך דהויא לה היא גופה פסולה דלאורייתא ומאיכא שמע ר' יוחנן דמתניתין דהכא לאו מלאורייתא קאמר: וחוטט בגדיש נמי משום תעשה ולא מן העשוי איכא משום גזירת אוצר ליכא. מי לא מלינן למימר נמי דאפילו סתם הכל כלפי מעלה ונענע עומדין שעל הסכך וחזר והניחן לשם סוכה קא פסיל ליה מתניתין מדרצנן משום גזירת אורר דזימנין דלא מנענע ונעשיין מאיליהן כדאמרת גצי חצילים דפסלת להו אפילו מניחן שם לשם סכך מדרצנן משום גזירה דכל ימות השנה לאורר ומאיכא דייק רבי יוחנן הניך טעמי דמוקי להך מלאורייתא והך מדרצנן: אמר ר' יוחנן. מתניתין גופייהו דייקי כותלתי מתניתין דהכא קתני אין